

Gastcolumn: Peter Jan Keizer

Natuurbescherming: een bureaucratische operatie ... en de natuur om zeep

De Schoorlse Duinen zijn sinds 2010 officieel een Natura 2000-gebied. Dat is goed, want daardoor zijn bescherming en goed beheer gegarandeerd. De aanwijzing is gebaseerd op het voorkomen van een rijke, karakteristieke duinnatuur, waaronder, volgens de aanwijzing, [...] *naaldbossen, die gezien de ouderdom en het lokaal voorkomen van zeldzame planten grote natuurwaarde hebben*. In het Beheerplan zijn de natuurdoelstellingen beschreven en hoe deze gerealiseerd moeten worden. Wat dat betekent voor de natuur volgt hieronder, vooral bezien vanuit de paddenstoelen in de dennenbossen.

Het beheerplan richt zich op het verbeteren en uitbreiden van habitattypen. Een habitattype is: *'Een gebied dat wordt onderscheiden door geografische, abiotische en biotische kenmerken die geheel natuurlijk of half natuurlijk zijn.'* In de Schoorlse duinen bevinden zich verschillende habitattypen: open gebieden zoals Grijze duinen, Duinheiden, Duinvalleien, maar ook beboste gebieden als Duinbossen. Wat blijkt? De aangeplante dennenbossen met alle erin levende planten, vogels en paddenstoelen komen in dit systeem niet voor als habitat. Ze mogen niet meedoen: *"kwalificeren niet als habitattype"*. De dennenbossen moeten plaats maken voor open terrein of kunstmatig worden 'omgevormd' tot *natuurlijk* loofbos. De motivatie is dat de dennenbossen saai zijn, en de dennen exoten, ook al zijn de organismen die in het bos leven inheems en spontaan verschijnen. Merkwaardigerwijs geldt deze redenering niet voor loofbossen die ook aangeplant zijn met van elders afkomstig plantmateriaal.

Tijdens een bijeenkomst in Schoorl in 2016 bleek dat niet alleen mycologen bezorgd waren over het lot van de dennenbossen met hun vele bijzondere paddenstoelen. Omwonenden en recreanten vinden het gewoon fijn om in het bos te wandelen en de dennengeur op te snuiven. Het protest dat volgde, richtte zich ook op het ontbreken van een afweging van natuurwaarden van de bestaande bossen ten opzichte van de te ontwikkelen terreintypen. Het beheerplan stelt namelijk dat 'sleutelprocessen' als verstuing en dynamiek van belang zijn en soorten niet. Als compromis heeft de provincie, als bevoegd gezag, toegezegd een onderzoek naar de waarden voor paddenstoelen van het te kappen bos en omliggende gebieden te laten uitvoeren, ook al lag het besluit het Dr. Van Steijnbos te kappen al vast. Dit onderzoek is intussen uitgevoerd. Wat de mycologen allang wisten, is voor dit bos in detail vastgelegd: in het dennenbos leven zeer veel paddenstoelen. Op 17 hectare zijn in één seizoen 169 soorten aangetroffen, waaronder 27 (16%) Rode Lijstsoorten en vele naaldbosspecialisten. In het gemengde bos van 5 hectare groeiden 73 soorten waarvan 8 (11%) Rode Lijstsoorten.

In 2009, 2010 en 2011 zijn grote stukken bos verbrand en dit verbrande bos is direct weggehaald. Daardoor weten we hoe zo'n terrein zich in die 10 jaar ontwikkelt, precies zoals in het beheerplan wordt beoogd. In deze open terreinen (bijna 14 hectare) werden nul grondbewonende paddenstoelen gevonden. Wat we dus zien: het soortenrijkste en voor paddenstoelen waardevolste deel in het onderzochte gebied was het dennenbos en dat is inmiddels grotendeels verbrand en gekapt. Wat er voor terugkomt aan open gebied levert in de eerste 10 jaar voor paddenstoelen geen enkele natuurwaarde op. Voor een papieren werkelijkheid is grote schade aan de natuur toegebracht, uit naam van de natuurbescherming. Het bos is weg, maar hopelijk

kan de informatie helpen bij andere duindennenbossen een nieuwe, completere afweging te maken die leidt tot behoud.

Het is nu de hoogste tijd om het systeem van habitattypen aan te vullen met andere te beschermen terreintypen, zoals dennenbos, gebaseerd op werkelijk aanwezige soorten en waarden. Terreintypen die nu nog tussen wal en schip vallen, maar voor paddenstoelen grote betekenis hebben.

